

De matchbare mens

Sinds de EU-Turkije top waait er door Europa een enigszins optimistische wind. Dit gevoel verdwijnt gauw bij de gedachte hoe het zover kon komen dat optimisme vandaag de dag al besloten ligt in het afsluiten van grenzen voor oorlogsslachtoffers, koehandel met Turkije en het terugsturen van mensen op zoek naar veiligheid en geluk. Maar inderdaad, de miljoenenstroom lijkt zo beter onder controle. Zodat de afgesproken herverdeling van binnengekomen vluchtelingen tussen lidstaten kan beginnen. En er tevens gelegenheid ontstaat om de vluchtelingensituatie te promoveren van het huidige kwantiteitsvraagstuk (*hoeveel* gaan waarheen) naar een menselijker vraagstuk (*wie* gaat waarheen).

Dit is meteen ook een typisch matching-vraagstuk: wie past bij wie. Welke school past bij welk kind, welke werkgever bij welke werknemer, welke man bij welke vrouw; maar dus ook welk land bij welke vluchteling. Geld is hierbij niet allesbepalend – de toewijzing van leerlingen aan scholen of vluchtelingen aan landen is tenslotte geen koehandel (behalve met Turkije dan). Wel is dan een ander allocatiemechanisme nodig. Nu komt dat neer op de willekeur van wie het eerst in Duitsland komt het eerst maalt, plus een beetje familiehereniging. Willekeur kun je in zekere zin als eerlijk bestempelen, maar productief is het niet. Ze houdt helemaal geen rekening met de specifieke voorkeuren van de betreffende landen en vluchtelingen. Dit is niet efficiënt in de zin dat zowel vluchtelingen als landen matches mislopen waarbij ze gelet op de wederzijdse voorkeuren beter af zijn, zonder dat anderen slechter af zijn. En ze is niet stabiel wat betreft de kans dat iemand ergens duurzaam integreert.

En die specifieke voorkeuren lopen echt flink uiteen. Bij de landen ontvangt het Verenigd Koninkrijk liefst de mensen met de hoogste nood maar veel andere landen juist mensen die in de eigen arbeidsnood voorzien, sommige landen hebben arbeidstekorten aan dakdekkers en andere aan softwareontwikkelaars, sommige hechten sterk aan beheersing van de taal en andere aan een divers gezelschap, sommige ontvangen graag hele gezinnen en andere liefst enkel christenen. En de voorkeur van vluchtelingen zal over het algemeen wel uitgaan naar de veiligste en welvarendste landen, maar zat vluchtelingen gaan liever naar een ander land, waar familie of kennissen verblijven. terwijl de vluchtelingen ook sterk verschillen in favoriete bestemming ná Duitsland, wat

GELIJK WERNER

Vak- en eindredacteur ESB
gelij.werner@economie.nl

relevant is omdat niet iedereen in *die neue Heimat* terecht kan.

Hoe het dan beter kan? Door, zoals ook in de *Forced Migration Review* van afgelopen januari voorgesteld, beide kanten van de vluchtelingenproblematiek keuzes te geven. Een vluchteling weet zelf als geen ander waar hij qua werken en samenleven het beste terecht kan. En een land weet zelf het beste voor wie het de beste integratieperspectieven ziet. Laat vluchtelingen daarom hun voorkeur opgeven voor landen, en landen voor bepaalde criteria zoals taalvaardigheid, opleidingsniveau en afkomstdiversiteit. De politiek stelt vooraf vast wat de relevante en acceptabele criteria zijn die landen kunnen kiezen (religie kan bijvoorbeeld object worden verklaard). Een Europees

orgaan verzorgt de centrale registratie van asielzoekers en de raadpleging van hun wensen. Waarop een *clearinghouse* hen periodiek koppelt. Dat doet het op basis van het soort algoritme dat ook goed werkt voor koppeling op vlakken als onderwijs, arbeid en liefde.

Een matchingsysteem genereert niet alleen efficiëntere matches dan de huidige tombola, het heeft ook andere grote voordelen. Zo kan het de vreemdelingenvrees bij oude Europeanen wegnemen als gevolg van het feit dat ze weinig te zeggen hebben over de instroom van nieuwe Europeanen. Ze kunnen inspraak krijgen in de vaststelling van voorkeuren van landen, waardoor ze in elk geval iets te zeggen hebben over *wie* er binnenkomt. Een ander voordeel is dat het systeem ook kan worden toegepast op vluchtelingen die nog niet de oversteek naar Europa hebben gewaagd. Dit helpt voorkómen dat ze met gevaar voor eigen leven de zee oversteken en Europa doormarcheren.

Uiteraard is het opzetten van een allocatiesysteem dat ruimte biedt aan voorkeuren uitdagend. Politici moeten zich door veel gesteggel heen ploeteren om tot gepaste criteria te komen, systeemontwerpers zullen de technische details van het systeem scherp moeten uitwerken, oude en nieuwe Europeanen zullen het systeem globaal moeten begrijpen en vertrouwen, het clearinghouse moet uiterst onafhankelijk en professioneel zijn.

Maar is het organiseren van een dergelijk systeem uitdagender dan integratie van lukraak verdeelde mensen? Het lijkt me niet. Mijn voorkeur gaat dan ook uit naar een systeem dat vluchtelingen herverdeelt op basis van de verschillende voorkeuren in plaats van grote willekeur.